

ЗАКЛИК ДІЯТИ-

СЛОВА МАРКІЯНА ПАСЛАВСЬКОГО

ЗАКЛИК ДІЯТИ:

СЛОВА МАРКІЯНА ПАСЛАВСЬКОГО

Нью-Йорк – Київ
2019

ПЕРЕДНЕ СЛОВО	5
СЛОВО ВІД РОДИНИ	9
РОЗДІЛ 1	12
Народ	
Соціальні засоби масової інформації	
Освіта	
Паспорти / Подвійне громадянство	
Діаспора / Іноземці	
РОЗДІЛ 2	16
Політика та уряд	
Зростання	
Прозорість і верховенство права	
Оцінювання досягнень	
Виборча комісія	
Фінансування виборів	
РОЗДІЛ 3	21
Економіка	
Глобалізація	
Сектори майбутнього зростання	
Тендери як джерело зростання	
Банки економічного розвитку	
Тіньова економіка	
Податковий інспектор	
РОЗДІЛ 4	27
Банківська система	
Відсоткові ставки	
Банківська система	
Капітал	
Реформа процедури банкрутства	
Національний банк України	

РОЗДІЛ 5 33

ВОЛОДІННЯ ТА ВЛАСНІСТЬ

- Бюро технічної інвентаризації
- Центральний депозитарій
- Кінцеві власники офшорів / Директори офшорів
- Наглядові ради
- Антимонопольний комітет
- Рада директорів
- Продаж активів / Лізинг / Спільні підприємства

РОЗДІЛ 6 41

Енергетика

- Трубопроводи / Лічильники / Звітність “Нафтогаз України”
- Лічильники

РОЗДІЛ 7 44

Армія

- Державна стратегія оборони
- Міліція

ПРИМІТКИ 46

ПЕРЕДНЕ СЛОВО

Шановний читачу, ця книжка – про вибір того, хто любив Україну понад усе, і про вибір, який маємо зробити ми. Про те, як перетворити Україну на вільну, демократичну, квітучу державу. Як розвинути сильне громадянське суспільство й забезпечити його свободи, як досягти верховенства права, обрати гідну та дієву владу, розбудувати потужну армію, подолати корупцію, налагодити економіку, вдосконалити освіту, здобути енергетичну незалежність.

Роздуми на ці актуальні теми знайдено у комп'ютері Марка Грегорі Паславського, американського офіцера-спецпризначенця й мільйонера з Нью-Йорка, сина Америки та громадянина України, який добровольцем пішов на фронт і віддав життя за землю своїх предків на російсько-українській війні.

Йому було 33 роки, коли він відчув поклик крові й повернувся в Україну, до своєї предківщини. Повернувся не з порожніми руками – зі знаннями, досвідом, бажанням діяти. З чіткими намірами змінити нашу країну на краще. З глибокою любов'ю до українського народу, ладний захищати його до кінця...

Марк (Маркіян) Паславський народився в родині політичних емігрантів з України у серці Нью-Йорка – на Мангеттені. Його дядьками були легендарний український політик, один із лідерів ОУН-УПА Микола Лебідь і відомий історик Тарас Гунчак. Маркіян ізмалку мріяв стати військовим, був заповзятим пластуном. Закінчивши чи не найпрестижнішу військову академію світу Вест-Пойнт, служив у військах спецпризначення США. Після відставки працював інвестиційним банкіром, консультував найвідоміші компанії світу. 1992 року переїхав до України, створив тут успішний бізнес. Як ніхто, знав реалії країни, бачив її потенціал, розумів потребу змін. Тому й вийшов на київські Майдани 2004-го та 2013–2014 років. Стояв до кінця, до перемоги. 20 лютого 2014 року був на Інститутській – у касці, зі щитом і кийком захищав поранених...

Після Революції Гідності Маркіян Паславський прагнув долучитися до реформаторів. Однак на заваді стала війна. І він, прийнявши українське громадянство, пішов добровольцем на фронт. Майже інкогніто рядовим із позивним "Франко" визволяв міста на Донеччині. У батальйоні "Донбас" любили та поважали цього загадкового 55-річного добровольця, який розмовляв українською з акцентом, діяв як фаховий військовий у бою, був уважним до воїнів і суворим до ворога. У серпні 2014-го Маркіян вважав, що перемога не за горами, ось-ось українські війська ввійдуть в окупований сепаратистами Донецьк. Планував невдовзі взяти відпустку, навідати рідних у Нью-Йорку – маму Орису, сестру Олену, брата Нестора... Та 19 серпня у бою під Іловайськом вибух гранати зруйнував ті сподівання доценту. Останніми словами воїна були: "Так боляче. Не хочу помирати..." Поховали Маркіяна Паславського на Аскольдовій могилі, в одному небесному шерезі з легендарним давньоруським князем і героями Крут.

Це видання, люб'язно підготовлене й надане для публікації родиною Паславських, – вияв глибокої шани до пам'яті Маркіяна, до його чеснот, світобачення, чину. Вихований законослухняним громадянином, він по-лібертаріанськи віддавав перевагу свободі індивідуума та обмеженню впливу держави. І у своїх порадах запропонував нам нову політико-адміністративну та соціально-економічну модель, сфокусовану на загальній системі функціонування держапарату й економіки. Цікавою та такою, що не має аналогів, є його пропозиція створити соціальні ЗМІ. Це, звісно ж, відрізняється від ідеї суспільного мовлення, яку нехай із труднощами, проте втілили завдяки Майдану. Маркіян бачить такі медіа не просто незалежними від бізнесу, а потужним інструментом підзвітності та контролю влади, засобом її комунікації із суспільством.

Основну політичну роль у своїй моделі держави він надає посаді президента України – "лідера нації", чільника країни, відповідального за все у ній. Президент має бути професіоналом в економіці, фінансах, банківській справі, здійснювати контроль за діяльністю Центральної виборчої комісії, визначати повноваження силових структур тощо.

Зважаючи на великий розрив між Україною та успішними західними державами, Паславський пропонує залучати іноземців практично до всіх сфер державного управління й не лише як консультантів, а й як діячів, наділених повноваженнями впливати на державні інституції. Можна стверджувати, що впродовж 2014–2019 років Україна в багатьох сферах реалізувала таку ідею.

Назагал у цій книжці – гострі думки й цікаві тези, які спонукають дискутувати. Адже нинішня Україна все ще істотно відрізняється від вимріяної Паславським. Зокрема це помітно з його пропозиції запровадити подвійне громадянство. Найбіль-

ший виклик тут він убачав у недеklarуванні деякими особами своїх закордонних активів, а отже, у втраті через те країною значних податкових надходжень. Але ще більша загроза криється у видаванні Кремлем російських паспортів, бо це вбивча зброя гібридної війни й тактика подальшої анексії української території. Можемо також припустити, що розділ про армію значно відрізнявся б від того, який маємо у цій книжці, якби Маркіян писав його після початку російської агресії.

Показово, що чимало із запропонованих у "Заклику діяти" змін уже зреалізовано під час реформ, зініційованих Євромайданом. Отож ця книжка може бути своєрідним маркером українського поступу, нагадуванням про запит суспільства й досягнення Революції Гідності, джерелом критичного аналізу та керівництвом до дії. А сам її автор Маркіян Паславський постає своєрідним камертоном честі, відповідальності й самовідданості, яскравим світочем для нації на її шляху до свободи та процвітання.

*Ігор Пошивайло,
генеральний директор
Національного музею Революції Гідності*

СЛОВО ВІД РОДИНИ

При верховенстві права існування уряду буде під загрозою, якщо цей уряд не дотримуватиметься законів бездоганно. Наш уряд – сильний, усесмогутній учитель. Своїм прикладом, як добрим, так і поганим, він навчає весь народ. Якщо уряд порушує закон, то він навчає презирству до закону, такий уряд спонукає кожную людину бути законом для самої себе. Такий уряд спричиняє виникнення анархії.

*Луї Брандейс,
суддя Верховного суду США*

Тисячі українців залишили свої сім'ї та пішли захищати український суверенітет і незалежність протягом останніх двох років. Багато хто з них, включаючи нашого сина та брата Маркіяна Паславського, не повернувся. Їхні голоси перестали звучати для нас, але їхні принципи, переконання та ідеї продовжують жити. На спомин про їхню жертву ми створили цю книжку, яка передає бачення Маркіяном ситуації в Україні та його пропозиції щодо того, як Україна може успішно вийти з тіні нещодавнього минулого й досягти повного розвитку свого потенціалу.

Маркіян народився 16 січня 1959 року в Нью-Йорку, його батьки залишили Україну в 1944 році. Він вступив до Військової академії США 1977 року, закінчив її в 1981 році з дипломом бакалавра наук та одержав призначення в ранзі другого лейтенанта до Армії США. У 1992 році Маркіян отримав пропозицію приїхати до України й відтоді жив тут, працюючи у сфері фінансів і торгівлі на сировинних ринках. Він загинув при штурмі Іловайська 19 серпня 2014 року.

Усі 22 роки перебування Маркіяна в Україні було позначено любов'ю до українського народу – він захоплювався його творчістю, його сміливістю, відвагою та самовідданістю. Ці риси українців він особливо добре відчув під час подій Революції Гідності, в яких узяв активну участь. Переглядаючи файли Маркіяна, ми виявили цілий ряд різних документів, які розкривають його розуміння та бачення України, її уряду, її народу, а також того, що, на його думку, треба зробити, щоб зберегти здобуту в тяжкій боротьбі незалежність та поліпшити долю українського народу.

У цій книжці представлено записи Маркіяна Паславського, які відображають його погляди щодо цілого ряду питань, критичних для України та її народу. Маркіян написав ці матеріали як серію рекомендацій; ми гадаємо, що він планував надати їх відповідним державним органам для розгляду та впровадження.

Ми не намагалися переписати чи модифікувати його рекомендації. Ця книжка відтворює те, що було написано Маркіяном¹. Також ми не намагалися змінювати тональність – Маркіян не був тим, хто прагне писати у витонченому стилі, прикрашаючи та розцвічуючи текст. Він висловлювався прямо й не приховував своїх поглядів – ви це відчуєте під час читання книжки. Ті з вас, кому пощастило бути особисто знайомим із Маркіяном, почують його голос та інтонацію під час читання цих порад.

Було непросто структурувати його записи – вони стосуються широкого кола тем. Проте є тези, які проходять через увесь текст. Їх спрямовано на усунення тіньової економіки шляхом запровадження прозорості політичних, економічних, фінансових трансакцій, шляхом боротьби з корупцією, яка існує в кожній сфері діяльності нації, та шляхом використання соціальних ЗМІ для донесення інформації до громадськості.

Ми переконані, що Маркіян планував повернутися зі східного фронту та спробувати втілити в життя ці свої задуми. Але він уже не з нами й не стане на чолі цього процесу. Усе, що ми можемо зробити, – це донести його слова до громадськості та просити, щоб кожен із вас – українськи-ми серцем і душею – відгукнувся на його заклик до дії та вимагав змін, пропонованих у цій книжці.

У його записах є таке запитання: “Коли ми нарешті привітаємо нашого власного Джорджа Вашингтона з новим справедливим ладом?”²

Маркіян уже не зможе відповісти на це запитання; ми залишаємо таке завдання для вас.

Сподіваємося, що ця книжка дасть змогу посланню Маркіяна послужити на користь українському народові, який він любив.

*Родина Паславських
2016 рік, Нью-Йорк*

Соціальні засоби масової інформації

- Україна збільшить розмір державного телебачення/радіомовлення (CSPAN – “Cable-Satellite Public Affairs Network”: “Кабельно-супутникова громадська мережа”), щоб передавати в прямому ефірі засідання й висвітлювати діяльність парламенту / Кабінету Міністрів та Адміністрації президента
- Україна створить судове телебачення
- Прессекретарі президента, прем'єр-міністра, голови Верховної Ради, голови СБУ проведитимуть щотижневі пресконференції

Люди мають бути поінформованими про те, що відбувається в їхньому уряді. На нинішній момент доступ людей до інформації надзвичайно обмежено як законодавчою, так і виконавчою гілкою влади. Інформація є силою, і народ повинен отримати цю силу. Україна має створити додаткові телеканали, які транслюватимуть не лише засідання Верховної Ради, а й роботу судів, міліції та президента.

Україна повинна розглянути ідею створення цілодобового неприбуткового телеканалу, який постійно транслював би без жодних обмежень засідання судів з усіх регіонів країни. Це дасть подвійний ефект: розкриє людям сутність судової системи, а також сприятиме дебатам про стан справ у країні.

Ключові міністерства й агентства повинні регулярно проводити щотижневі планові пресконференції для представників ЗМІ. Ці заходи транслюватимуть громадськості у прямому ефірі.

Зазначені пропозиції можуть видатися надто масштабними й дорогими, але насправді вони не є такими. Соціальні засоби масової інформації повинні відігравати роль панівної сили, і ця роль тільки зростатиме. Будь-хто з камерою є репортером, і цей факт має викликати повагу незалежно від того, що він у собі несе – позитив чи негатив.

Освіта

- Україна запровадить незалежні вступні іспити для студентів усіх вищих навчальних закладів

Українська система вищої освіти у своїй нинішній формі є ілюзією. Понад 50% студентів університетського рівня визнають, що вони повинні платити за те, щоб потрапити до навчального закладу, за книжки, за оцінки; цей список є нескінченним.

Більшість студентів приходять у виші з правильною метою – вчитися, вдосконалюватися, розвиватися й готуватися до вдалої кар'єри. То як може трапитися, що, даючи хабарі, якийсь син заможних батьків ставить себе вище від усіх правил і стає успішним в українському навчальному закладі? Майбутнє нації – в її системі освіти. У той момент, коли ця система зазнає корупції, освіта перестає існувати. В Україні освіта припинила своє існування.

Тому Україна запровадить стандартизовані вступні іспити³, які прийматиме спільна комісія, створена з представників українських та іноземних компаній. Управління цим процесом буде спрямовано на забезпечення максимальної секретності запитань тестів. Результати визначатимуть за допомогою стандартизованої скорингової системи.

Викладачів ретельно перевірятимуть, щоб забезпечити адекватність і відповідність їхньої кваліфікації та щоб у систему освіти потрапляли

тільки спеціалісти найвищого рівня. Можливо, треба буде запровадити новий тип акредитаційного процесу.

Варто згадати й те, що якимось чином багато хто з викладачів став заможним під час своєї викладацької діяльності. Саме по собі це добре, але як таке можливо при нинішній зарплатні вчителя? Висновок очевидний. Тому систему тестування й оцінювання результатів, яку зараз використовують протягом навчального року, має бути переглянуто, щоб мінімізувати вплив людського чинника.

Паспорти / Подвійне громадянство

- Декларування громадянства буде обов'язковим, оскільки приватні особи використовують інші паспорти, щоб приховувати свої активи за кордоном

Українське законодавство не дозволяє подвійного громадянства, тому український громадянин не може мати ніякого іншого паспорта, окрім українського. На жаль, сьогоднішня ситуація не є такою, тому що багато людей емігрували протягом останніх двадцяти років, але не здали українські паспорти при отриманні іноземного громадянства. Такі країни, як Велика Британія та США, дозволяють подвійне громадянство, але вимагають лояльності до себе. Окрім того, вони законодавчо вимагають, щоб люди декларували будь-яке подвійне громадянство/паспорти.

Таким чином, Україна вимагатиме, щоб громадяни декларували своє громадянство. Цей процес дасть змогу юридично встановити, хто має подвійне громадянство та хто його не має (чи має більш ніж два громадянства). Той, хто неправдиво декларуватиме свій статус, скоїть злочин.

Дуже важливо зібрати таку інформацію, бо тисячі українців мають паспорти більш ніж однієї

країни й користуються цим, щоб приховувати свої активи за кордоном як від України, так і від країни, що видала їм другий паспорт. В інтересах обох країн визначити такі порушення, щоб правильно оподатковувати ці активи; це також дасть Україні змогу визначити, чи в законний спосіб їх набуто.

Діаспора / Іноземці

- Треба ініціювати програму, яка заохочувала би представників української діаспори з усього світу працювати волонтерами на важливих позиціях в Україні

Україна має великий ресурс добре освічених, мотивованих і чесних громадян, які хочуть працювати в уряді задля добробуту країни. Цих людей треба заохочувати та стимулювати, щоб вони робили свій внесок у поліпшення статку нації. Україна має й інший дуже важливий ресурс знань і досвіду – українську діаспору, розкидану по всьому світу. Її представники в багатьох випадках обіймають чи обіймали високі посади в уряді та бізнесі.

Вони готові допомогти, але для цього має бути створено програму, яка зробила б цей процес простим, щоб заохочувати волонтерство, а не відвертати від нього.

Не треба обмежувати приватних осіб, які хочуть допомогти, з огляду на ранг їхніх посад. Чому б фінансовому директорові великої австралійської фінансової компанії не стати заступником міністра фінансів? Чому б відповідальному за дослідження у фармацевтичній компанії не провадити сертифікацію ліків у Міністерстві охорони здоров'я? Ця ідея не є новою. Багато націй використовують для зовнішньої експертизи іноземних громадян, і такий прецедент уже існує.

Україна зобов'яже кожне міністерство мати іноземців у своєму штаті, й це впливатиме на оцінювання роботи міністерств.

Зростання

- Щоб діяльність президента країни була успішною, стратегії зростання мають ґрунтуватися на прозорості й верховенстві права
- Вільні ринки є найкращим механізмом досягнення успіху

Лідерство в країні повинно здійснюватися згори донизу. У такому разі це означає персональне входження у проблеми фінансових ринків або корекцію їхньої роботи. Чому відсоткові ставки такі високі? Дуже просто: тому що банківська система є банкрутом через тіньові угоди, трансакції з пов'язаними сторонами, монетарну політику та регулювання НБУ, і це лише кілька з багатьох причин. Нічого не зміниться, якщо в керівника країни не буде базового розуміння фінансової справи та готовності входити в деталі.

Без програми економічного зростання будь-які програми, створені з найкращими намірами, приречені врешті-решт на поразку в будь-якій країні. Україна нині перебуває в ситуації, коли жорстке дотримання системи прозорості й верховенства права гарантовано забезпечить істотні економічні стимули. Це виведе з тіні мільярди доларів, які сьогодні не задекларовано або які не діють зараз в економіці, та матиме значний позитивний вплив на економіку. У результаті цього зростання база оподаткування в країні збільшиться, підвищуючи таким чином урядові доходи, що дасть змогу виплатити борги та визначити нові реальні, а не ілюзорні програми зростання.

Проте спочатку мають статися кілька речей. Зростання відбуватиметься тоді й там, де існують вільні ринки. Україна має дуже мало

вільних ринків. Активи виводилися з-під державного контролю протягом 21 року з моменту отримання незалежності, і ці активи грабувалися, поки вони не втрачали свою вартість. А коли вони вже нічого не коштували, “бізнесмени” грабували державний бюджет, щоб підтримувати ілюзію, нібито бізнес продовжує діяти. Капітал використовують неправильно, й дірка в бюджеті збільшується. Такий стан речей треба змінити.

На жаль, капіталізм не завжди максимізує потенціал зростання для нації. Для цього уряд повинен визначити стратегічний напрям економічного розвитку. У Тайвані, наприклад, це високі технології. В Україні таким стратегічним напрямом мають бути сільське господарство та переробка продуктів харчування з однією простої причини – це є порівняльною перевагою України в світі.

Прозорість і верховенство права

- Без прозорості й верховенства права Україна не отримає іноземних інвестицій
- Інвестори потерпають через рейдерів, корумпованих суддів, міліцію та інше

У сучасному світі інвестори мають вибір, куди інвестувати свої гроші. Чому хтось повинен інвестувати в країну, яка стоїть десь у кінці всіх тих списків, що показують рівень корупції та легкість провадження бізнесу? Судді, поліція, політики та банкіри всі разом блокують входження інвесторів в Україну. Лише проактивне управління може змінити сприйняття країни у світі, а сьогодні це сприйняття є надзвичайно важливим. Більш того, уряд створює підґрунтя для соціального вибуху. У той момент, коли вкладники банків виявлять, що їхні депозити не забезпечено нічим, окрім папірців, і коли зростання депозитів зупиниться, фінансова піраміда зруйнується й люди вийдуть на вулиці з вимогою повернути їхні гроші.

Оцінювання досягнень

- Оцінювання досягнень буде запроваджено на рівні всієї країни та областей

Оцінювання досягнень влади засновано насамперед на економічних показниках, приміром, оцінюють ВВП чи споживчі настрої. Але, окрім цих важливих характеристик, існують кілька ключових індексів, які визначають не тільки економічну та інвестиційну привабливість країни, а й рівень корупції, свободи преси та дотримання прав людини.

Президент повинен скласти для себе список незалежних оцінок, який він використовуватиме, щоб оцінювати здобутки та/або помилки своєї вертикалі. Якщо Україна зараз десь на 144-й позиції зі 177 в міжнародному Індексі сприйняття корупції, то чітка заява про те, що вона планує бути не нижче від 30-ї позиції через три роки, має стати виразним сигналом для виборців стосовно того, як оцінювати успішність роботи президента. Подібно до цього Індекс свободи преси та сталість намірів рухатися до першого місця може бути легко оцінено хоча б раз на рік.

Такі ж само кроки здійснять для оцінювання успішності роботи обласних адміністрацій.

Виборча комісія

- Буде створено виборчу комісію поза межами нинішньої Центральної виборчої комісії України

На жаль, Центральна виборча комісія має одну з найгірших репутацій із-поміж усіх державних органів України. Її діяльність сприймають із недовірою та зневагою щоразу при проведенні виборів. Непросто знайти рішення цієї проблеми, тому що зовнішні спостерігачі ніколи не зможуть стежити за виборами по всій країні в один момент.

Треба заснувати незалежну виборчу комісію – паралельну президентську організацію для нагляду за щоденною роботою Центральної виборчої комісії. Цю незалежну комісію має бути сформовано з українських громадських лідерів, молоді та іноземців. Хоч це й не є оптимальним рішенням, але може бути найкращим у нинішній момент. Для запровадження певної прозорості у роботі виборчої комісії її наради повинні транслюватися у прямому ефірі.

Фінансування виборів

- Україна запровадить законодавство, яке зобов'яже декларувати у виборчій комісії всі пожертви незалежно від їхньої суми
- Виборча комісія матиме 24 години, щоб розмістити інформацію про пожертви на своєму вебсайті

Фінансування виборчих кампаній важко контролювати навіть у західних країнах. Проте в більшості з них вимагають простих процедур звітування, які охоплюють переважну частину фінансування, що використовується для виборчих кампаній. Якщо конкретно, то українське законодавство повинно вимагати, щоб про будь-які фінансування, подарунки чи пожертви було відзвітовано протягом певного часу, а також щоб кандидат і виборча комісія розмістили цю інформацію на своїх вебсайтах упродовж 24 годин.

Аналогічно до цього фізичні особи, компанії чи організації, які фінансують котрогось із кандидатів шляхом надання підтримки для проведення певних заходів виборчої кампанії, повинні про це звітувати виборчій комісії, яка оприлюднить таку інформацію протягом 24 годин.

Наступним кроком буде вимога до неурядових організацій проходити ліцензування виборчою комісією перед тим, як почнеться будь-яка діяльність від імені того чи іншого кандидата.

До того ж будь-який матеріал виборчої кампанії повинен містити ім'я контактної особи та робочий телефон. Усю інформацію має бути опубліковано на сайті виборчої комісії.

Глобалізація

- Інвестиційні фонди не мають упередженості щодо України, Туреччини, Тайваню чи Аргентини
- Щоб досягти процвітання, Україна повинна показати інвестиційному світові, чому вона є винятковою

Глобалізація – один із найпотужніших чинників поступу, відомих людині. Ігноруючи його, керівник країни чи бізнесу робить це на свій власний страх і ризик. Сьогодні кожне місце на планеті тісно пов'язане з усім іншим світом. Будь-хто може за потреби дізнатися про ціну на сталь або кукурудзу в один момент. Аналіз кредитного рейтингу країни чи рівня корупції в ній можна зробити за секунду, використовуючи будь-яке з великої кількості джерел ЗМІ.

Інвестор може дуже швидко переказати мільярди доларів майже в будь-яке місце планети. Сьогодні, як ніколи раніше, країни повинні маркетувати себе й конкурувати за інвестиційні кошти та нові бізнеси.

Компанії постійно шукають нові інвестиційні проекти. Будь-який менеджер запитає себе: чому я повинен інвестувати в Україну? 15 років тому такий менеджер агресивно просував свій проект у місцевих та урядових органах влади. Сьогодні ситуація змінилася. Зараз багато націй мають урядові команди, єдина функція яких – подорожувати планетою та маркетувати сильні сторони своєї країни.

Кожна відповідальна країна здійснює активну промоцію своєї інвестиційної винятковості. Україна повинна робити те саме, але тільки після внесення змін у закони щодо захисту інвестицій, оподаткування та боротьби з корупцією. В іншому разі це просто марнування зусиль.

Сектори майбутнього зростання

Таких секторів кілька:

- транспортування енергоресурсів, насамперед природного газу, сирої нафти й електроенергії;
- сільське господарство, хоча Україні ще потрібно багато років і чимало мільярдів доларів, щоб розкрити весь свій потенціал у цій галузі;
- переробка сільськогосподарської продукції, тут життєво важливим є створення доданої вартості у процесі виготовлення продуктів харчування;
- транспортування, що передбачає коридор і хаб для транспортування людей, товарів та послуг між Заходом і Сходом.

Упродовж більш ніж 20 років незалежності Україна ніколи не мала правильного та реального бачення того, де лежить її майбутнє з погляду економіки. Дискусії на цю тему були здебільшого безглуздою пропагандою з метою підтримання галузей, які відмирають. Тому будь-який новий лідер нації повинен відверто заявити, в чому бачить її майбутнє.

Визначаючи стратегічні напрями економічного розвитку, Україна має велику кількість галузей для вибору, але будь-який вибір швидше за все передбачатиме сільське господарство й переробку продуктів харчування, транспортування природного газу та сирої нафти, передавання

електроенергії, а також роль важливого хабу для перевезень між Сходом і Заходом. Цей список безкінечний.

Тендери як джерело зростання

- Збільшення кількості робочих місць буде обмеженим без активної участі іноземних компаній

Кожен в Україні знає, що тендери є грандіозним корупційним дійством. Україна закуповує на тендерах товари й послуги на суму понад \$80 млрд на рік. Це приголомшливі 40% від ВВП. Задля спрощення можна припустити, що лише 10% від цієї цифри незаконно привласнюються. Це дасть \$8 млрд або 5% від ВВП. Зазначені кошти йдуть в офшори та ще невідомо куди. Детальне розслідування може виявити, що Україна, ймовірно, могла б ніколи не мати жодних фінансових проблем.

Тобто, якщо тендери провадитимуть правильно, це дасть змогу досягти зростання ВВП, хоча багато хто має протилежну думку.

Банки економічного розвитку

- Україна створить банк для малого бізнесу з українським і західним капіталом
- Контрольний пакет належатиме іноземцям
- Україна створить сільськогосподарський банк з українським і західним капіталом
- Контрольний пакет належатиме іноземцям

Доступ до “дешевих” кредитів в Україні неможливий. Відсоткові ставки в доларах становлять близько 15%, у той час як гривневі ставки можуть доходити до 30%. Важко десь у світі знайти бізнес, прибутковість якого давала би змогу платити такі відсоткові ставки. Якщо нічого не зміниться, Україна ніколи не матиме сприятливого середо-

вища для малих і середніх підприємств – передумови для створення робочих місць та для економічного зростання.

Таким чином, Україна має створити разом з іноземним партнером банк для малого бізнесу. Цей банк повинен управлятися іноземним партнером для того, щоб забезпечити потрібні стандарти та зменшити можливість проявів корупції.

Подібно до цього сільськогосподарський сектор як один із напрямів майбутнього поступу України повинен мати сільськогосподарський банк для фермерів усіх масштабів.

Аргумент щодо цього такий самий, як і щодо малого бізнесу. Відсоткові ставки є просто завищеними. Цей банк має бути засновано на тих самих засадах, що і банк для малого бізнесу, а саме з мажоритарним іноземним партнером.

За умови, що ці банки будуть достатньо капіталізовані та правильно управлятимуться, можна припустити, що вони пропонуватимуть відсоткові ставки, нижчі від тих, які є на ринку. Це сприятиме зменшенню відсоткових ставок інших комерційних банків.

Тіньова економіка

- Україна збільшуватиме офіційну мінімальну заробітну платню на 100 гривень на місяць щокварталу протягом восьми кварталів

Відповідно до деяких оцінок українська тіньова економіка сягає 50% від ВВП (за припущення, що ВВП – \$180 млрд), що дає величину тіньової економіки приблизно \$90 млрд. Якщо скромніше оцінити тіньову економіку в 25% від ВВП, то ми все одно матимемо \$45 млрд – дуже значну цифру. Якби Україна змогла залучити хоча б 10% цих коштів у формі податків тощо, то ми одержали б \$4,5 млрд або 3% ВВП. Уряд спрогнозував бюджетний дефіцит на рівні 2,5–3,5% ВВП на 2014 рік.

Залучення хоча б малої частини коштів тіньової економіки моментально збалансує бюджет на 2014 рік. Залишається питання, як можна залучити ці кошти.

Одним зі шляхів може бути збільшення мінімальної зарплатні в Україні на 100 гривень⁴ на місяць наприкінці кожного кварталу протягом двох років. Це означає, що мінімальна зарплата збільшиться на 800 гривень наприкінці другого року. Не дуже велика цифра, але достатньо суттєва для того, щоб суспільство відчуло свою вигоду, в той же час не надто збільшуючи соціальні відрахування для роботодавців. Ця пропозиція також базується на тому, що офіційне безробіття в Україні становить лише 1,7%, і це означає можливість зростання заробітної платні. Ще важливішим є те, що існують оцінки, згідно з якими приблизно 70% українців отримують частину зарплатні в конвертах. Якщо припустити, що це відповідає дійсності, то значну частину фінансів тіньової економіки приховано саме там. Додатковою користю від виведення заробітної платні у форму прозорої легальної виплати є те, що надходження соціальних відрахувань зростатиме.

Для точнішого визначення реального обсягу тіньової економіки Україна повинна запровадити декларування доходів усіма приватними особами раз на рік незалежно від розміру доходів. Окрім того, що з'явиться можливість привести до ладу статистику щодо зарплатні у межах держави, Україна створить базу даних, яку можна буде використовувати для аудиту приватних осіб. Такі аудити називають аудитами стилю життя. Наприклад, як може якась особа купити квартиру за \$200 000, маючи заробітну платню \$5 000? Чи як може хтось мати офшорну компанію з капіталом \$3 000 000 при зарплатні \$20 000? Можливості й результати повинні бути ідентичними, оскільки вони є взаємопов'язаними.

Податковий інспектор

- Податковий інспектор вимагатиме імена кінцевих власників та номери банківських рахунків від усіх клієнтів

Податкова служба у кожній країні виконує остаточну потрібну функцію, забезпечуючи отримання нацією своїх законних доходів. Українські податкові інспектори мають аж надто сумнозвісну репутацію стосовно корумпованості. Питання в тому, як контролювати податкову інспекцію. Найпростішим способом було б просто скасувати всі податки (таке питання буде розглянуто окремо). Це неможливо, незважаючи на те що країна може ставити собі таку мету. Тому варто зважити на пропозиції, які можуть допомогти залучити мільярди незадекларованих доходів як в Україні, так і за її межами.

Податкова інспекція складе список усіх платників податків з офшорними адресами або іншими офшорними зв'язками й вимагатиме надання повних імен та адрес кінцевих власників і директорів. Окрім цього, податкова інспекція вимагатиме від платників податків повного списку деталей банківських рахунків як в Україні, так і в офшорах. Невиконання цих вимог призведе до значних штрафів, а також заморожування всіх рахунків та інших активів в Україні.

Податкова служба утворить раду директорів. Щонайменше 25% від її складу становитимуть іноземці з досвідом роботи у податковій сфері, отриманим на урядових посадах.

Податкова служба також оприлюднюватиме на постійній основі на своєму вебсайті заборгованість зі сплати податків, штрафи та інші стягнення чи дії щодо приватних осіб і компаній.

Відсоткові ставки

- Жодна економіка світу не зростатиме при відсоткових ставках 25% у місцевій валюті
- Ставки надзвичайно високі, тому що банківська система збанкрутувала

Як приватний, так і державний сектор повинен мати доступ до фінансування за поміркованими відсотковими ставками, щоб економіка зростала. Українські ставки в 25% у гривні та 15% у доларах є обмежувальними й не дають країні змоги розвивати свою економіку. Вирішення цієї проблеми просте, однак болісне.

Має бути визнано той факт, що банківська система є банкрутом. Це єдине пояснення високих депозитних ставок. Система підтримує ряд корумпованих банків, які в результаті цього фінансують афілійовані бізнеси, а ті виводять кошти в офшори. Це замкнене коло треба розірвати. Українські “олігархи” повинні зрозуміти, що гру закінчено.

Національний банк є однією з найактивніших сторін, що заохочують цю гру. Це той регулятор, який відмовляється регулювати; неправильно оцінює заставу, потрібну для підтримання піраміди, конвертує гривню для трансферів в офшорні центри та фінансує корумпований уряд через купівлю величезного обсягу нічого не вартих ОВДП (облігацій внутрішньої державної позики), тобто державних короткострокових облігацій.

Процес розірвання цього замкненого кола має бути ретельно спланованим та здійснюватися поступово, щоб не спричинити системний колапс.

Банківська система

- У банківській системі відсутня прозорість
- Винуватцем цього є Національний банк України (НБУ)
- Частка трансакцій із пов'язаними особами становить понад 50% активів банківської системи
- Трансакції з пов'язаними особами сприяють тому, що розкрадання активів в економіці триває й далі

Економічне зростання є нульовим через повністю збанкрутілу банківську систему та продовження неефективного використання капіталу. Керівники це розуміють, але бояться винести проблему на люди. Великою мірою в цьому винен НБУ. Питання, що його керівництво Нацбанку, як і будь-який політик, повинно собі поставити, звучить так: “Який сенс мені інвестувати гроші, якщо я можу заробити 20% і жити з цього?” Як наслідок, інвестиції зупинено й споживачі заощаджують кошти замість того, щоб їх витратити. НБУ просто загострює проблему, беручи заставу від своїх близьких друзів, неправильно її оцінюючи та повертаючи гроші назад в економіку для нових непотрібних і неефективних проєктів.

Капітал

- Капітал використовується неефективно й виводиться банками та їхніми олігархічними власниками, що призводить до підвищення відсоткових ставок

Усе має свою ціну – включно з капіталом або грошима. “Ціною” грошей є відсоткові ставки. Країна з низькою інфляцією, швидким зростанням економіки та позитивним платіжним балансом має здебільшого низькі відсоткові ставки, які лише трохи вищі за показник інфляції.

Тому постає питання: чому Україна, країна з практично нульовою інфляцією в 2013 році, має гривневі відсоткові ставки 20–25%? Україна також має досить стабільний валютний курс. Проблема може бути в структурі платіжного балансу держави. Україна має бюджетний дефіцит, дефіцит торгового балансу й дефіцит фінансових рахунків. Їх треба профінансувати. Однак це не виправдовує відсоткові ставки в 25%. Вони все ж таки занадто високі.

Причина в тому, що капітал використовувався та продовжує використовуватися неефективно. Великою мірою призводить до цього банківська система, яка збанкрутувала та майже нічого не зробила, щоб реструктуризувати свої активи через списання й переоцінку їх. Замість цього банки живуть в ілюзії, що бізнеси, фінансовані ними, є платоспроможними. Але вони насправді такими не є. Ці ілюзії підсилено схемами щедрого рефінансування НБУ. Насамкінець той факт, що НБУ фінансує уряд, здебільшого означає, що ситуація критична. Це погано закінчиться. Грошей МВФ та Росії не вистачить.

Реформа процедури банкрутства

- Україна ухвалить закон про банкрутство, щоб скоротити час процедури банкрутства максимум до шести місяців

Українська економіка є неконкурентоспроможною в багатьох галузях. Це приховується через різні схеми. Якщо компанія здатна продовжувати фінансувати себе бюджетним коштом, у той же час не показуючи прибутків, то треба порушувати питання про її життєздатність. Схожою є ситуація багатьох компаній, які фінансують себе через зростання простроченої кредиторської заборгованості. Працівники не отримують зарплатню, комунальні рахунки ігноруються, і банківські кредити не обслуговуються. Ці банки, в свою чергу, не створюють резерв стосовно таких кредитів, які в нормальній економіці вважались би простроченими. Якби банки створили резерв, то потерпіла б їхня прибутковість, а активи на балансі відобразили б, що банк є також банкрутом.

Україні треба прийняти законодавство, яке по-новому визначить банкрутство та неплатоспроможність. Період визначення цього стану для позичальників не повинен перевищувати шести місяців. Якщо протягом зазначеного періоду компанія й далі має труднощі, то її треба ліквідувати. Рішення про ліквідацію ухвалюватимуть новостворені суди з банкрутства, єдиним завданням яких буде визнання факту банкрутства та проведення процедур банкрутства. Кінцевим ефектом стане спрямування капіталу успішним компаніям і руйнування міфу про економіку, яка функціонує. Банки будуть змушені створити потрібні резерви під сумнівні кредити, що, в свою чергу, спонукатиме їх видавати “правильні” кредити “правильному” бізнесу.

Національний банк України

- Національний банк України запросить трьох колишніх іноземних банкірів із досвідом роботи в центробанках до своєї Ради директорів

Національний банк України (НБУ) має виконувати одну з ключових функцій у житті України як держави. Великою мірою НБУ визначає напрям економічного розвитку країни. Інфляція чи дефляція, дефіцити чи профіцити, зростання чи рецесія... НБУ також відіграє важливу роль у забезпеченні того, щоб кошти правильно та законно використовувалися в Україні. Наприклад, чи дозволяє Нацбанк витік інформації про близьку девальвацію гривні для своїх “друзів”? Чи правильно він оцінює заставу, надаючи фінансування банкам? Перекручуючи хоча б одну чи дві процедури, НБУ може швидко створити незбалансовані та в багатьох випадках кримінальні ринки.

НБУ потребує за собою контролю такою ж самою мірою, як і будь-яка інша інституція в країні. В ідеальній ситуації такий контроль повинен здійснювати парламент. На жаль, в Україні парламент має конфлікт інтересів, тому що чимало депутатів є власниками банків. Замість того, щоб знайти заміну собі у банківському комітеті, вони роблять усе можливе, щоб одержати там місце й забезпечити собі доступ до інформації та фондів. Таким чином, для забезпечення незалежності й відповідного нагляду та контролю НБУ матиме, як мінімум, трьох постійних незалежних директорів у Раді НБУ. Ці особи мають бути головами центробанків у минулому.

Іншою важливою функцією НБУ є надання ліквідності банківській системі, а отже, й економіці України. Ця ліквідність надається відділом грошово-ринкових операцій, який, окрім іншого, спеціалізується на операціях РЕПО та заставах.

Для створення такого професійного відділу, який забезпечить належне виконання обов'язків, банк найме іноземця з великим досвідом використання широкого діапазону дилінгових інструментів.

Перелічені вище кроки є прикладами прозорості у фінансовій системі. Для дотримання цього НБУ щоденно публікуватиме інформацію про свої золотовалютні резерви в агентстві "Reuters" чи в іншій подібній фінансово-інформаційній службі.

Усі грошові перекази в Україні відбуваються через НБУ. Отож він стає контрольним агентом щодо недопущення відмивання грошей та виведення "брудних" грошей в офшори. Тому НБУ не переказуватиме кошти в офшори без інформації про кінцевих власників цих рахунків, як особистих, так і ділових. Він також забезпечить дотримання українськими комерційними банками такої процедури, і це стане частиною процедур нагляду НБУ.

Бюро технічної інвентаризації*

- База даних бюро технічної інвентаризації буде повністю доступна громадськості через інтернет

Бюро технічної інвентаризації (БТІ) використовуються в усьому світі для різних функцій. Але одна функція є спільною: всі БТІ реєструють права власності, перехід прав власності та інші документи щодо нерухомості. БТІ⁵ в сьогоdnішній формі потребують незначної модифікації своїх обов'язків, щоб показати нації та громадськості новий рівень прозорості. Базовою передумовою є те, що БТІ продовжить усі трансакції з нерухомістю. Вони включатимуть роботу з нерухомістю, кінцевими власниками, оцінюванням нерухомості в момент реєстрації/угоди, перевірку обтяжень на нерухомість і можливих держателів обтяжень. Цю інформацію розмістять на відповідних сайтах БТІ, і вона стане доступною будь-кому для користування.

Такий процес реєстрації нерухомості посилить прозорість і підзвітність. Наприклад, якщо дві особи купили ідентичні квартири в одній будівлі, але одна особа заплатила \$1, у той час як інша заплатила \$4 000, то щось тут неправильно й потрібне негайне розслідування. Подібно до цього, якщо хтось заплатив значну суму за квартиру, запит щодо верифікації доходів допоможе ідентифікувати походження цих коштів. Окрім того, покупці з офшорів вітатимуться, але тільки після розкриття кінцевих власників.

Такі процедури мають на меті сприяти більшій прозорості, а також створенню бази даних, яка виведе на світло тіньову економіку.

Центральний депозитарій

- Центральний депозитарій цінних паперів буде створено Національним банком України для консолідації та реєстрації всіх акцій, векселів, іпотек в обігу

Україна зараз має десятки реєстраторів, які де-факто виступають у ролі депозитаріїв цінних паперів. Багато хто з цих депозитаріїв має справу з акціями лише однієї компанії. Очевидною причиною оформлення реєстратора для однієї компанії є бажання контролювати структуру акціонерів цієї компанії. Відомо про часті випадки, коли реєстратори відмовляються реєструвати акції, куплені “небажаним” акціонером. Якщо сторонні акціонери такі погані, то чому не реструктуризуватися у приватну компанію? Відповідь на це питання лежить у царині оподаткування та доступу до ринків капіталу. Аналогічно стороння особа не може піти до реєстратора й попросити список акціонерів, бо реєстратор просто відмовить у такій просьбі.

Для вирішення цієї проблеми Україна започаткує єдиний центральний депозитарій в НБУ, який консолідує всіх державних та приватних реєстраторів усіх державних і приватних компаній в Україні. Окрім акцій, НБУ реєструватиме державні цінні папери, іпотеку та інші боргові й інвестиційні інструменти включно з деривативними інструментами на ці інструменти. Реєстрація відбуватиметься в електронній формі.

Реєстрація набуватиме чинності лише після зазначення кінцевих власників. Усі реєстрації будуть доступні в інтернеті через сайт НБУ.

Переваги такої консолідованої схеми швидко стануть очевидними. Україна буде однією з країн із найбільшою прозорістю стосовно власників акцій. Уряд зможе в реальному часі бачити справжню структуру акціонерів.

Наприклад, чи є п'ять офшорних власників галузі-монополіста фактично однією й тією ж самою особою? Ця структура заплатила податки в Україні або в офшорі, а може, взагалі уникла оподаткування? Якщо НБУ вимагатиме реєструвати в нього таку інформацію, то банки й потенційні кредитори зможуть визначити структуру боргу потенційного позичальника, щоб уникнути ситуації, коли, наприклад, заставу закладено два чи деколи три-чотири рази.

Кінцеві власники / Директори офшорів

- Офшорні компанії надаватимуть офшорні податкові декларації за останні три роки

Офшорні компанії за умови належного й законного використання їх є ефективними структурами для мінімізації оподаткування. Але при неналежному використанні вони приховують кінцевих власників і таким чином крадуть мільярди доларів потенційних надходжень до бюджетів країн, де зареєстровано цих кінцевих власників. Держави, в яких базуються офшори, часто не тільки не знають, що вони сприяють злочинності, а ще й не отримують свою частку податкових надходжень.

Україна може законодавчо затвердити вимогу, щоб будь-яка офшорна компанія з бізнесом в Україні у процесі своєї реєстрації декларувала кінцевих власників. Якщо якась компанія приховує своїх кінцевих власників за директорами компанії, то Україна просто законодавчо зобов'яже, щоб було надано інформацію і про директорів компанії, і про кінцевих власників. Корисним тут буде те, що Україна отримає важливу інформацію: хто володіє національними бізнесами, чи сплачують ці бізнеси належні податки, чи ці бізнеси де-факто є монополістами, які ховаються за непрозорими податковими структурами, а також чи ці структури відмивають гроші.

Перед початковою реєстрацією компаній з офшорними власниками такі офшори щороку подаватимуть податкові декларації за останні три роки, які подавалися у країні, де офшор зареєстровано. Просте зіставлення українських та офшорних податкових декларацій покаже, чи податки було належно сплачено.

І останнє: Україна започаткує контроль за операціями офшорів в Україні. Основним контрольним заходом стане заборона з боку НБУ та зареєстрованих в Україні банків здійснювати платежі в межах чи за межі країни без належного розкриття кінцевих офшорних власників.

Наглядові ради

- Україна започаткує незалежні наглядові ради для всіх служб безпеки

Наглядові ради досить поширені в урядах усього світу. Їхньою функцією є допомога органам виконавчої та законодавчої влади щодо отримання незалежної оцінки дієвості, ефективності та вигод від законів і програм. У багатьох випадках такі ради використовують для незалежних розслідувань, щоб одержати неупереджений висновок стосовно вирішення певної проблеми. Застосовуючи принципи прозорості й некорумпованості, Україна започаткує залежно від потреб постійні або тимчасові президентські комісії та наглядові ради. Президент отримуватиме результати й рекомендації відповідно до своїх запитів.

Перші наглядові ради буде створено для моніторингу та вивчення діяльності служб безпеки⁶. Наглядові ради не обмежуватимуться тільки українцями у своєму складі, а також залучатимуть авторитетних іноземців із досвідом роботи у таких радах. Специфічний досвід у питаннях безпеки не є обов'язковим, оскільки президент повинен одержувати неупереджені доповіді, а неупередженість часто втрачається, коли вимо-

ги до членів наглядових рад при відборі їх занадто лімітують.

Антимонопольний комітет

- Антимонопольний комітет отримуватиме від усіх компаній, зареєстрованих як офшорні, імена кінцевих власників, номери їхніх банківських рахунків та податкові декларації за останні три роки

Завданням Антимонопольного комітету є захист споживачів від надмірно високих цін, забезпечення вільних і прозорих ринків, усунення монополії. Ці функції зараз не виконуються через брак правил і регульовальних механізмів. Наприклад, іноземна компанія може купити завод в Україні, використовуючи сім офшорних юридичних осіб, зареєстрованих у різних країнах. Антимонопольний комітет прийме документи, не запитуючи та не знаючи, хто є кінцевим власником. Фактично у багатьох випадках кінцевим власником є одна й та ж сама особа, але, скориставшись офшорними законами про конфіденційність, така особа може не розкривати своє ім'я. Україна не запитує цю інформацію, тому покупець компанії порушує закон, ховаючись за нею.

Для досягнення прозорості й захисту українських споживачів Україна внесе зміни до підзаконних актів і регульовальних механізмів, щоб компанії, які реєструються в Антимонопольному комітеті, надавали імена та повну інформацію щодо кінцевих власників незалежно від того, оншорні ці компанії чи офшорні. Окрім того, вони надаватимуть усі банківські реквізити та податкові декларації за останні три роки.

Таким буде мінімальний набір документів для реєстрації трансакції Антимонопольним комітетом.

Наступним кроком на шляху до повної прозорості буде призначення трьох незалежних директорів до ради Антимонопольного комітету.

І насамкінець усі документи щодо антимонопольних функцій включно зі списками кінцевих власників буде розміщено на вебсайті, вони стануть доступні кожному.

Рада директорів

- Україна започаткує програму залучення іноземців як членів рад директорів ключових державних активів

Український уряд працює значною мірою без будь-якого нагляду. У розвинених країнах типу Німеччини чи Франції потрібно менше нагляду, проте в таких країнах, як Україна, нагляд потрібен до того часу, поки корупцію та некомпетентність буде викорінено й запроваджено належні процедури⁷.

Багато націй це зрозуміли, тому використовують іноземних працівників та іноземних незалежних директорів, щоб отримати допомогу задля підвищення своїх знань і поліпшення нагляду. Тому Україна започаткує довгострокову програму, щоб залучити іноземців на посади незалежних директорів в усіх структурах, які контролюються урядом. Ці структури включатимуть “Нафтогаз”, “Укресімбанк”, “Енергоатом” та ін. Так само, і це вже згадувалося в рекомендаціях вище, іноземців запрошуватимуть та активно братимуть на посади в дорадчих органах і наглядових радах директорів у структурах типу міліції, податкової інспекції, Державної служби статистики та НБУ.

Продаж активів / Лізинг / Спільні підприємства

- Україна прийме рішення продавати 20% своїх неприватизованих активів щороку протягом п'яти років

Україна має тисячі активів, які ще не приватизовано, не продано чи не здано в оренду. Причини цього різні, але нація повинна звільнити себе від більшості цих активів незалежно від ціни, яку за них можна отримати, – використання бюджетних коштів для підтримання збиткових підприємств чи організацій не в інтересах країни. У той час як чимало активів є збитковими, деякі з них можуть точно гарантувати надходження значних коштів разово чи на постійній основі. Такі активи включають порти, трубопроводи, аеропорти та шляхи. Ці активи мають розглядатися як комерційні структури й управлятися приватними корпораціями, а не урядом.

Україна вивчить можливість продажу, здавання в оренду чи створення спільних підприємств щодо своїх сховищ для зберігання природного газу в Західній Україні. Аналогічно треба позбутися фінансових установ, які залишаються у власності держави, таких як “Укресімбанк” та “Ощадбанк”, кожен з яких, імовірно, є банкрутом. Це важливо, бо фінансові установи виступають у ролі установ, які надають фінансування уряду, приховуючи трансакції та угоди, що часто викликають, як мінімум, підозри.

Україна повинна забезпечити впорядкований процес передавання цих активів. Тому країна прийме рішення щорічно звільнятися від 20% своїх активів протягом п'яти років. Це означає, що в кінці п'ятого року непродані активи становитимуть лише приблизно 30% від активів на початку першого року.

Тендери щодо продажу активів буде організовано іноземною компанією під контролем української влади й завжди цілковито прозорим методом для забезпечення того, щоб будь-який українець міг будь-коли дізнатися з інтернету всі деталі тендера, фінансові звіти, інформацію про учасників торгів, результати їх та іншу подібну інформацію. Усе буде в інтернеті включно з прямою трансляцією аукціонів.

Трубопроводи / Лічильники / Звітність

- Українські транзитні трубопроводи буде здано в оренду або створено спільні підприємства через прозорий аукціон
- Зовнішні газові контракти на транзит укладатимуться з Україною

Українські трубопроводи є стратегічним активом як з економічного, так і з геополітичного погляду. Вони дуже цінні, хоча їхня вартість зменшується через будівництво альтернативних трубопроводів в обхід України. Замість продовження нескінченних дискусій і суперечок через трубопроводи Україні треба просто створити спільне підприємство, віддати в оренду чи продати трубопроводи через прозорий аукціон, проведений Україною, але організований аукціонною компанією з досвідом роботи такого типу. Окрім монетизації цінного активу, результатом такого аукціону буде вивільнення країни від нескінченних дискусій із Росією та Заходом щодо транзиту газу. До того ж результати такого аукціону/реструктуризації буде опубліковано для загального доступу в інтернеті. Арбітраж, на якому газотрейдери заробляють при передаванні газу, зникне, тому що кожен бачитиме ціну транспортування.

Я підозрюю, що зараз цей арбітраж забезпечує прибутки газотрейдерам за рахунок українських споживачів/нації.

Для кращої впорядкованості та обліку Україна повинна встановити вздовж газопроводів дублювальні лічильники на ключових вузлах газопроводів як для газу, що йде за кордон, так і газу для внутрішніх споживачів.

“Нафтогаз України”

- “Нафтогаз України” законодавчо зобов’язує мати щонайменше трьох іноземних директорів

“Нафтогаз”, безумовно, є найнепрозорішою організацією в Україні. Надаючи важливий сервіс щодо імпортування природного газу для потреб країни, він постійно має дефіцит та втягується в суперечки.

Причини цього залишаються загадковими. Що робити? Рішення простіше, ніж можна гадати.

“Нафтогаз” законодавчо або президентським указом зобов’язує мати щонайменше трьох незалежних іноземних директорів – членів правління. Ці директори будуть галузевими професіоналами з таких компаній, як “Exxon”, “ENI”, “Газпром” і “Total”. Зазначені особи одержать повний доступ до інформації, що сприятиме їхній роботі. Хоча це може теоретично призвести до конфлікту інтересів при проведенні тендерів на контракти чи проекти, належні процедури внутрішнього контролю повинні вирішити цю проблему.

“Нафтогаз” буде також зобов’язано публікувати аудовану фінансову звітність на своєму вебсайті. Це дасть змогу громадськості розуміти, що відбувається в компанії. І для більшої прозорості “Нафтогаз” публікуватиме на своїй вебсторінці всі тендерні документи щодо робіт і проектів. Більш того, тендери провадитимуться за участі громадськості та з онлайн-трансляцією через соціальні медіа. Нарешті, пропозиції учасників тендеру в повному обсязі одразу розміщуватимуться на вебсайті.

Український уряд щорічно дає гарантії на мільярди доларів стосовно проектів і позик. Найбільшим бенефіціаром є “Нафтогаз”. У 2013 році він отримав понад \$2 млрд державних гарантій щодо

своїх позик, які нібито витрачаються на закупівлю газу та фінансування проектів. Українському урядові треба негайно ухвалити постанови, які більше не дозволять “Нафтогазові” та іншим подібним компаніям одержувати державні гарантії. Це змусить державні установи пришвидшити внесення змін у їхні економічні показники та діяльність.

Лічильники

- Україна встановить по всій країні та контролюватиме незалежні (вторинні) лічильники природного газу, сирої нафти, електроенергії, води та облаштує сховища для зберігання таких ресурсів
- Для здійснення моніторингових послуг запросять іноземні компанії

На жаль, є багато галузей, в яких важко одержати правдиву та неупереджену інформацію. Наприклад, скільки насправді кіловатів електроенергії експортувала Україна на Захід? Чи є втрати при передаванні електроенергії занадто високими? Якщо так, то чому? Такі ж само питання стосуються природного газу та водних ресурсів.

Україна проведе тендери на встановлення й моніторинг окремих, але разом із тим паралельних приладів обліку на своїх газопроводах (включно з точками входу), на точках входу й виходу з нафтопереробних заводів, системах транспортування води, лініях електропередачі та нафтопроводах. Заміри постійно надаватимуть статистику, яку контрольні органи, такі, як податкова інспекція й митна служба, зможуть використовувати для звірки та зменшувати тіньовий обіг.

Державна стратегія оборони

- Нова державна стратегія оборони визначить пріоритети оборони України

Кожній нації потрібна професійна армія для захисту свого суверенітету та виконання завдань, поставлених президентом. Державна стратегія оборони України є динамічною та потребує постійного перегляду й оновлення. Особовий склад військовослужбовців (без військово-промислового комплексу) становить приблизно 200 000 осіб. Це наземні, морські та повітряні сили. Терміновим завданням президента є глибокий стратегічний перегляд бачення Україною майбутнього. Президент створить комітет⁸ з авторитетних військовиків як на службі, так і у відставці, а також представників громадянського суспільств й іноземних фахівців з унікальним військовим досвідом. Існує багато високопоставлених офіцерів українського походження, які служать у різних країнах. Треба залучати їхній досвід та заохочувати до участі в обороні держави.

Особовий склад має бути обмежено до 100 000 військовослужбовців і допоміжного персоналу. Військовики повинні набиратися винятково за бажання. Усі бюджетні заощадження від зменшення армії мають негайно реінвестуватися в поліпшення цієї нової військової структури.

Міліція

- Місію та обов'язки міліції має переглянути авторитетна комісія

Українська міліція⁹ за своєю суттю є парамілітарною організацією. Її структуровано на зразок колишньої радянської міліції через брак власного інтелектуального бачення й через той факт, що цю структуру створили для захисту уряду від суспільства, а не суспільства від уряду. Ключем до реформи міліції є її реорганізація за західними принципами.

Президент має визначити своє бачення ролі міліції у суспільстві. Разом із цим баченням він повинен дозволити цілковито незалежній комісії вивчити колишні й теперішні функції міліції – не для того, щоб визначити провини в минулому, а для того, щоб давні помилки не повторилися в майбутньому. Чимало країн пройшли через такий процес перегляду за останні роки включно з Південно-Африканською Республікою після кінця апартеїду та Ірландією, де діяла ІРА.

Після того, як буде виконано рекомендації щодо реорганізування міліції, створять постійну наглядову раду, яка допоможе президентові забезпечити те, що міліція діятиме для людей, а не проти них. Подібно до цього “Беркут” та інші спеціальні підрозділи має бути розпущено. На Заході наводять лад під час заворушень саме звичайні поліцейські сили, а не якась воєнізована організація, створена для того, щоб залякувати простих людей і загрожувати їм.

1. Із текстів можна зробити висновок, що основну частину їх було написано в 2013 році.
2. Тут, вочевидь, довільно процитовано рядки з вірша Тараса Шевченка "Юродивий": "...Коли / Ми діждемося Вашингтона / З новим і праведним законом?"»
3. Імовірно, цей текст було написано до 2008 року, коли в Україні запровадили систему ЗНО (зовнішнього незалежного оцінювання) як обов'язкову для всіх закладів вищої освіти.
4. 100 грн на час написання тексту дорівнювали приблизно \$12.
5. Імовірно, текст написано до 2011 року, коли БТІ було скасовано. У 2011–2015 роках основні їхні функції перебрала на себе новостворена Державна реєстраційна служба, із 2015 переформована в Департамент державної реєстрації та нотаріату при Міністерстві юстиції. Запроваджено онлайн-доступ до інформації з реєстрів.
6. Імовірно, маються на увазі силові та безпекові структури.
7. Із 2017 року при міністерствах запроваджено директори, завдання яких – залучити професіоналів до формування урядової політики, аналізу стану справ та напрацювання стратегічних рішень.
8. Зараз такі функції виконує реформована у 2014 році Рада національної безпеки та оборони.
9. У 2014 році міліцію, зважаючи на досвід європейських держав, реформували в поліцію.

**ЗАКЛИК ДІЯТИ:
СЛОВА МАРКІЯНА ПАСЛАВСЬКОГО**

Укладач:

Олена Паславська

Переднє слово:

Ігор Пошивайло

Передмова:

родина Паславських

Літературний редактор:

Наталія Набока

Дизайн та верстка:

Олександр Бриндіков

Відповідальна за випуск:

Ольга Сало

Національний
меморіальний комплекс
Героїв Небесної Сотні –
Музей Революції Гідності

м. Київ, вул. Лаврська, 9, корпус 20

тел.: +38 044 2225013

maidanmuseum@gmail.com

www.maidanmuseum.org

Підписано до друку 09.08.2019

Друк: друкарня ПП "Видавництво "Фенікс"

Наклад 500 примірників

Усі права захищено. Жодну частину цієї публікації не може бути відтворено або передано у будь-якій формі та будь-якими електронними чи механічними засобами включно з фотокопіюванням і звукозаписом або через будь-яку інформаційну, накопичувальну чи пошукову систему без письмової згоди сім'ї автора.

© April 2016 by O. Paslawsky

Published by National Museum of the Revolution of Dignity
(Maidan Museum)

PRINTED IN UKRAINE